

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדה

דפים כה - לא, פרשת חיי שרה תש"פ

דרך ישרה תמצית הדף

דף כה

שפיר מרוקם ושאינו. *סנדל.

1. שפיר שאינו מרוקם לרבי יהושע הוי ולד ולחכמים אינו ולד, לר"ל פלוגתייהו בעכור אבל בצלול לכו"ע אינו ולד, ולרבי"ל פליגי בצלול ולא ידעינן אי בעכור הוי ולד או דה"י פליגי. והשמועות 1. ויעש ה' כתנות עור לאדם מכאן שה' עושה עור למי שנוצר, ומדאיצטריך קרא ש"מ דפליגי בצלול. 2. סימן ולד בבהמה דקה טינוף בגסה שליא ובאשה שפיר ושליא ש"מ פליגי בצלול דבעכור אין לחלק, ואמרינן דרבי יהושע מסתפק וגבי אשה בממונא של פדיון הבן לקולא ובאיסורא דספק טומאה לחומרא ובבהמה לגבי גיזה ועבודה לחומרא וקרא אסמכתא, ולהלכה חוששת בעכור וצלול.

2. שפיר מרוקם 1. תחילת ברייתו מראשו, שתי עיניו טיפין מרוחקות, ושני חוטמיו כשתי טיפין מקורבין, פיו מתוח כחוט השערה וגוייתו כעדשה, ונקיבה כשעורה שסדוקה לארכה, ירכותיו כחוטי זהורית של ערב וזרועותיו כשל שתי. 2. אין בודקין במים שהם טורדין, אלא בשמן שהוא רך ומצחצחו ורואין בחמה. 3. הבדיקה אם הוא זכר או נקיבה, ע"י שמנענע באותו מקום מלמעלה למטה קיסם שראשו חלק. 4. שמואל קאמר שאין להקל בימי טוהר עד שישעיר בראשו, ושמואל גופיה רב גובריה להבחין ביצירת הולד.

3. סנדל ולמאי הלכתא 1. דומה לדג של ים או ללשון של שור, ופליגי האם צריך צורת פנים ואף שיש עמו ולד קמ"ל שגם אם נולד זכר עמו חיישינן דהוי נקיבה, או שאם תלד נקיבה לפי השקיעה וסנדל לאחריו. 2. גבי בכורות שהבא אחריו בכור לנחלה ולא לכהן, ואמרינן דהם כרוכים ויצאו דרך ראשיהם והסנדל קודם, או דרך מרגלותיהם ומחליק. 3. גבי כריתות להו"א שאם ילדה ולד דרך דופן וסנדל דרך רחם מביאה קרבן על הסנדל, ולר"ש אם ילדה את הסנדל לאחר שנתגיירה, ולמסקנא שהם כרוכים שיצאו דרך מרגלותיהם והולד יצא קודם או דרך ראשיהם ומשיצא ראשו של הולד הוי לידה.

דף כו- כז

אין טפח. *ולד אחר. *טומאות שנימוחו.

4. שליא בבית לת"ק טמא ולר"ש בטל ברוב, והדברים שדינם טפח 1. שליא תחילת דומה לחוט של ערב וסופה כתורמוס וחלולה כחצוצרת, ואין שליא פחותה מטפח. 2. שופר כדי שיאחזנו ויראה לכאן ולכאן. 3. שדרו של לולב טפח. 4. דופן סוכה שתיים כהלכתן ושלישית טפח. 6. מוסיף דטפח על טפח ברום טפח מביא את הטומאה

והוצץ מפני הטומאה, ולא נמנה טפח על טפח. 7. אבן היוצא מן התנור טפח הוי חיבור, פחות מטפח כ"ש דהוי חיבור או דהוי פלוגתא. 8. תנורי בנות טפח, בפלוגתא לא קמיירי. 9. מסגרת טפח, כתיבא בקרא. 10. כפורת טפח, קדשים. 11. קורת מבוי רחבה טפח, לא איירי בדרבנן אלא במה שכתוב ולא נתפרש שיעורו.

1. החששות לולד אחר במפלת שליא וולד 1. נפל שיצא ואחריו שליא, תולין את השליא בולד עד שלשה ימים. 2. ולד שיצא ואחריו שליא תולין אפילו עשרה ימים, ומיייתי שתלו עד כ"ג או ל"ג יום. 3. ולד יצא אחרי חבירו בהפרש של או כ"ג, למ"ד יולדת לתשעה אינה למקוטעין, ויהודה וחזקיה בני רבי חייא נולדו בהפרש של שלשה חדשים. 4. המפלת מין בהמה ועוף ושליא, אם קשורה עמהן אין חוששין לולד אחר, ואם אינה קשורה מטילין חומר שני וולדות, דשמא נימוח שפיר של שליא ושליא של שפיר.

1. הטומאות שנימוחו ודיניהם 1. שליא בבית לר"מ הבית טמא כיון שאין שליא שאין עמה ולד ור"ש מטהר כיון שהולד נימוק, וטעמיה לרב המנונא דכל טומאה שנתערב בה ממין אחר בטילה ולרבי יוחנן משום ביטול ברוב, ומודה שאמו טמאה לידה שנאמר כי תזריע וילדה לרבות ילדה כעין שהזריעה. 2. מלא תרווד רקב שנפל לתוכו עפר כל שהוא ת"ק מטמא ור"ש מטהר, להו"א מכיון שנתערב בו מין אחר מבטלו, ולמסקנא סופו כתחילתו שדבר אחר מבטלו. וכן פליגי במלא תרווד רקב שנתפזר בבית במאהיל וחוזר ומאהיל, וכן במלא תרווד ועוד עפר בית הקברות. 3. מת שנקבר ערום בארון שיש לו רקב אבל נקבר בכסותו בארון של עץ או ע"ג רצפת לבנים אין לו רקב כיון שדבר אחר מבטלו. 4. בהמה גסה מבכרת שהפילה חררת דם אינה מטמאת במגע ובמשא משום שנתבטל ברוב, וטעון קבורה כדי לפרסמה שפטורה מן הבכורה. 5. מת שנתבלבלה צורתו, לר"ל טהור וכדאשכחן במת שנשרף ושולדו קיימת וטמאו לו פתחים גדולים וטיהרו פתחים קטנים, ולרבי יוחנן טמא כר"א דמטמא אפר שרופין בשיעור רובע הקב.

דף קכ

טומאה ביציאת יד. *טומטום ואנדרוגיניוס.

1. טומאת לידה ביציאת יד או רגל חתוכה טמאה ולא חוששין שבאה מגוף אטום שטהור, לר"ח אין נותנים לה ימי טוהר שמא הרחיקה לידתה, וה"ה המפלת שאינה יודעת מה הפילה אין לה ימי טוהר ולא אמרינן תשב גם לנדה כיון שמביאה קרבן לידה ונאכל. 2. הוציא העובר את ידו והחזירה אמו טמאה שנאמר ויהי בלדתה ויתן יד ש"מ דנקרא לידה, ואמרינן שלא נותנים לה ימי טוהר עד שיצא כולו, ואינה חוששת לכל דבר זהו רק מדאורייתא אבל מדרבנן חוששת וקרא אסמכתא.

1. דיני טומטום ואנדרוגיניוס 1. המפלת טומטום או אנדרוגיניוס תשב לזכר ולנקיבה, וכן בהפילה יחד עם זכר ולא אמרינן דתרווייהו זכרים, וביחד עם נקיבה תשב לנקיבה בלבד. 2. ראו לובן או אודם אין חייבין על ביאת מקדש ולא שורפין תרומה, ואם ראו לובן ואודם יחד שורפין תרומה ואין חייבין על ביאת מקדש, לרב שנאמר זכר או נקיבה למעטם מטומאה שיוצאת מגופם, או רק לר"א דבעי שידע האם נטמאו בשרץ או בנבילה ולעולם לר"ע חייב, ולרב קרא דתרומה אתי למעינות המצורע וקרא דמקדש למעט כלי חרס.

דף קכ

ציאת הראש. *עברה נהר והפילה.

1. יצא מחותך נחשב ילוד רק אם יצא רובו, ויציאת הראש לר"א אינה כרובו ולרבי יוחנן כרובו ופליגי בדשמואל דקאמר אין הראש פוטר בנפלים. והשמועות 1. המשנה איירי במסורס שיצא שלא כתיקנו או במחותך וזהו שיצא כתיקנו ואפ"ה צריך שיצא רובו ולא סגי בראשו, ולר"י אימא יצא מחותך או שלם ותרווייהו מסורס שיצא דרך מרגלותיו ונחשב כילוד משיצא רובו. 2. מחותך ומסורס משיצא רובו, ומחותך שיצא דרך ראשו לת"ק

הראש פוטר ולרבי יוסי עד שיצא רובו, וקאמר שהראש פוטר משיצא כתיקנו לחיים וזהו יציאת רוב ראשו וזהו צדעיו או פדחתו או קרני ראשו.

מי שעברה נהר והפילה לריב"ל מביאה קרבן ונאכל דאזלינן בתר רוב נשים שיוולדות ולד מעליא. והשמועות 1. במשנתנו המפלת ואין ידוע מהו תשב לזכר ולנקיבה ואם לא ידוע האם היה ולד תשב אף לנדה, מוקמינן שלא הוחזקה מעוברת. 2. בהמה מבכרת שיצאה מלאה ובאה ריקנית הבא אחריו בכור מספק ולא אזלינן בתר רובא שיוולדות ולד מעליא, כיון שאיתרע רובה מזה שלא טינפה כמו רוב היולדות. 3. אשה שיצאה מלאה ובאה ריקנית וישבה בפנינו שלשה שבועות טהורין ועשרה שבתות אחד טמא ואחד טהור משמשת לאור ל"ה, ומזה שלא משמשת בשבוע רביעי דהוי דם טוהר ש"מ דלא אזלינן בתר רובא שיוולדות ולד מעליא, ודחי דהחשש שהרחיקה לידתה. ומייתי דאסורה לשמש בשבוע חמישי דמסתפקין בכל יום מהרביעי שהוא סוף לידה ותחילת זיבה, וביום כ"א חיישינן שאח"כ תראה ותסתור ובערב איירי שכבר ראתה.

ל דף 9

ג"ה טבילות בזמנה. *מפלת במ"א. *הולד ברחם וביציאתו.

מטבילין לבייש צ"ה לבי"ה ולר"י בר"י דיה לטבילה באחרונה, והטבילות 1. בשבוע הראשון בלילות משום סוף שבוע לזכר ובשני סוף שבוע לנקיבה ובימים דסוף שבוע לילדת זכר בזוב, ובשלישי בימים דסוף שבוע לילדת נקיבה בזוב. 2. ההוספה לבייש ס"ו טבילות דסברי טבול יום ארוך צריכה טבילה וכל יום בספק סיום ימי טוהר, ועוד טבילה כשבאה לפנינו בין השמשות. 3. ההוספה לבי"ה ז' בלילות השבוע החמישי דאמרינן שהוא סוף נדה. 4. טבילת זבה לא מנינן לבי"ה דהוי לאחר התשמיש ולבייש מיירי בלידה ולא בזיבה גרידתא. 5. לא מטבילין בשבוע הראשון מספק שנשלמו ספורים דידה, דאתי כר"ע שמצריך ספורים בפנינו, ובסוף השבוע לא איירי בטבילה אחת בשבוע. 6. טבילה ביום הראשון משום שומרת יום כנגד יום, לא איירי בזבה קטנה. וש"מ תלת, כר"ע שמצריך ספורים בפנינו, כר"ש שחושש שתראה ותסתור, ולר"י בר"י אין טבילה בזמנה מצוה.

המפלת ליום מ"א תשב לזכר ולנקיבה ולנדה ולר"י אינה יושבת לנקיבה עד ליום פ"א, והשמועות 1. לר"י כמו שטימא וטיהר בזכר ויצירתו כיוצא בו כך בנקיבה, וא"ל אין למדין יצירה מטומאה, ור"י יליף מתלד להוסיף לידה אחרת בנקיבה. 2. שפחות קליאופטרא נמצא יצירת זכרים ונקיבות למ"א, ור"י ענה שמביא ראיה מן התורה והם מביאים ראיה מן השוטים דדלמא הנקיבה התעברה מקודם וסמא דנפצא לא מהני לכולם. 3. ר"י שמצאו יצירת נקיבה לפ"א, וא"ל שהתעברה לאחר ארבעים יום שאין אפוטרופוס לעריות.

הולד במעי אמו וביציאתו 1. דומה לפנקס מקופל, ידיו על צדעיו, אציליו על ארכובותיו, עקביו על עגבותיו, ראשו בין ברכיו, פיו סתום וטבורו פתוח. 2. אוכל ושותה ממאכלי אמו ואינו מוציא רעי שלא תמות. 3. יצא לאויר העולם, נפתח הסתום ונסתם הפתוח. 4. נר דלוק על ראשו וצופה בכל העולם כדוגמת חלום. 5. אין ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותם הימים, שנאמר מי יתנני ירחי קדם. 6. מלמדים אותו את כל התורה כולה, וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסוטר ומשכיחו, וזהו לפתח חטאת רובץ. 7. משביעין את האדם ביום לידתו תהי צדיק ולא רשע, ואפילו כל העולם אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע, ואם אינך משמר את נשמתך בטהרה ה' נוטלה ממך.

ל דף 9

צירת הולד. *מדת ה' ואדם. *מפני מה.

יצירת הולד 1. דומה במעי אמו לאגוז בספל מים. 2. מדורו בג' חדשים הראשונים במדור התחתון בשניים באמצעי ובשלישי בעליון, וכאשר הגיע זמנו מתהפך ויוצא והם חבלי אשה. 3. חבלי לידת נקיבה מרובין משל

זכר דכ"א כדרך תשמישו וצריכה להפוך פניה. 4. התשמיש בתחילה קשה לאשה ולולד, באמצעים יפה לולד ובאחרונים יפה לתרווייהו ומתוך כך הולד יוצא מלובן ומזורז. 5. אין לשמש ביום תשעים לעיבורה, ושומר פתאים ה'. 6. שלשה שותפין באדם, אביו מזריע הלובן וממנו עצמות גידין צפרנים מוח שבראשו ולובן שבעין, אמו מזרעת אודם וממנו עור ובשר שערות ושחור שבעין, והקב"ה נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים שמיעה דיבור הילוך דיעה בינה והשכל, וכשבא זמנו ה' נוטל את חלקו. 7. ארחי ורבעי זרית, שהאדם נוצר מן הברור שבטיפה וזהו ותזרני חיל. 8. ה' סופר רביעות ישראל מתי תבא טיפה של צדיק, ועל דבר זה נעשה בלעם שתום העין, ונאמר שה' סייע במעשה יששכר. 9. אשה מזרעת תחילה יולדת זכר שנאמר כי תזריע וילדה זכר, ואיש תחילה יולדת נקיבה, ומרבים בנים ע"י שמשהין עצמן בבטן או יבעול וישנה. 10. אשה מתעברת סמוך לוסתה שנאמר בעוון חוללתי, או סמוך לטבילתה שנאמר ובחטא יחמתני אמי. 11. בא זכר בא שלום מלשון מנחה וככר, ונקבה נקיה באה וחסרה עד שתתפלל.

מדת הקב"ה ובשר ודם 1. חפץ בתוך שק שפיו למטה ספק אינו משתמר וה' שומר את העובר במעי אשה. 2. כף מאזנים באדם מכביד ויורד למטה ובולד עולה למעלה. 3. זרעונים בערוגה כ"א עולה למינו ובולד עולה למין אחד. 4. סמנים ביורה עולים לצבע אחד ובולד כ"א יוצא במקומו. 5. אדם יצא לסחורה וישב לו קוץ ומחרף ושמע שטבעה הספינה ומשבח, ואפילו בעל הנס אינו מכיר בניסו.

מפני מה 1. יולדת מביאה קרבן, שקופצת ונשבעת שלא תזקק, ומקשינן שהיא מזידה ובעיא קרבן שבועה. 2. טהרת זכר לשבעה שהכל שמחים בו ונקיבה ל"ד כיון שעצבים. 3. מילה לשמונה, שלא יהיו הכל שמחים והוריו עצבים. 4. נדה לשבעה כדי שלא יהא רגיל וקץ בה אלא תהא חביבה על בעלה בשעת כשעת כניסתה לחופה. 5. איש מחזר אחר אשה, שהיא אבדה ממנו. 6. איש פניו למטה ואשה למעלה, האיש מקבל פיוס ולא האשה, אשה קולה ערב ולא איש, כל אחד מהיכן שנברא.

הדרן עלך פרק שלישי דנדה!

שאלות לחזרה ושינון

א. המח' ביציאת הראש והשמועות (2)	דף כה
ב. הפילה בנהר מביאה קרבן ונאכל, והשמועות (3)	א. המח' בשפיר שאינו מרוקם, ובמאי פליגי והשמועות (2)
דף ל	ב. שפיר מרוקם והדינים (4)
א. המח' בטבילה בזמנה מצוה, וסוגי הטבילות (6)	ג. סנדל ולמאי הלכתא (3)
ב. המח' במפלת ליום מ"א אי תשב לנקיבה, והשמועות (3)	דף כו- כז
ג. הולד במעי אמו וביציאתו (7)	א. הדברים שדינם טפח (11)
דף לא	ב. החששות לולד אחר במפלת שליא וולד (4)
א. יצירת הולד (11)	ג. הטומאות שנימוחו ודיניהם (5)
ב. מדת הקב"ה ובשר ודם (5)	דף כח
ג. מפני מה (6)	א. טומאת לידה ביציאת יד (2)
	ב. דיני טומטום ואנדרוגינוס (2)
	דף כט

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 	יבמות 	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
עבודה זרה הוריות 	כתובות 	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ך 	נדרים 	עירובין
זבחים 	נזיר סוטה 	פסחים
מנחות 	גיטין 	שקלים ר"ה
חולין 	קידושין - עם תורתך שעשועי, 	יומא
עם הקדמות ומושגים 	סימני הדף, ותוספתא 	סוכה
בכורות 	בבא קמא 	ביצה תענית
ערכין-תמורה 	בבא מציעא 	מגילה-פורים עם מדרש,
כריתות-מעילה 	בבא בתרא א-ב 	תוספתא, ותמצית מחור יין לרמ"א
נדה 	סנהדרין א-ב עם "יש סדר 	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~371~

המערכת